

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3526/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.549/2020/32. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Lomnici Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy I. rendű alperese volt. Az egyedi ügy felperesével (a továbbiakban: felperes) 1983. május 28-án kötöttek házasságot. A házasságot a bíróság a felperes 2012. február 14-én benyújtott keresete alapján bontotta fel, a jogerős ítélet megállapítása értelmében a házassági életközösség 2012 áprilisában ért véget. A felperes módosított keresetében kérte a házastársi közös vagyon megosztását és különvagyon jogcímére alapítva elsődlegesen dologi jogi, másodlagosan kötelmi jogi igényt érvényesített.
- [3] A Szegedi Törvényszék a következők szerint osztotta meg a felperes és az indítványozó házastársi közös vagyonát.
- [4] A Budapest, Lágymányosi utcai lakásból a meglévően túl további 1/6 tulajdoni hányadot a felperesnek adott, továbbá az I. rendű alperes tulajdonában maradt 2/6 tulajdoni hányadot 6 666 667 Ft megváltási ár ellenében adta a felperes tulajdonába.
- [5] A perbeli tanyából a meglévően túl további 41/100 tulajdoni hányadot adott a felperes tulajdonába, emellett az indítványozó tulajdonában maradt 9/100 hányad megváltására 1 500 000 Ft megváltási ár ellenében feljogosította a felperest.
- [6] A felperes tulajdonába adta a birtokában lévő motorkerékpárt 410 100 Ft értékben, egyúttal kötelezte a felperest ingó értékkiegyenlítés címén 205 050 Ft, a teljes körű elszámolás eredményeként pedig 3 327 500 Ft megfizetésére. Az indítványozót a közös adósság elszámolásával 1 360 188 Ft, a PSK Banknál kezelt számlakövetelésből 1 930 000 Ft, a CIB Banknál vezetett számlák elszámolása címén 1 714 500 Ft és 39 532 Ft megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [7] A felperes és az indítványozó egyaránt fellebbezést nyújtottak be az elsőfokú ítélettel szemben. A Szegedi Ítéltábla a felperes fellebbezését túlnyomórészt alaposnak, az indítványozó fellebbezését nagyobb részben alaptalannak tartotta, és az elsőfokú ítéletet újraszövegezve részben megváltoztatta a következők szerint.
- [8] Megállapította, hogy az indítványozó 1/1 arányú tulajdonaként nyilvántartott székkutasi ingatlanok, valamint egy további székkutasi ingatlan az indítványozó tulajdoni illetőségeként nyilvántartott 1231740/2950420 hányadát a felperes különvagyon megtérítése jogcímén megszerezte.
- [9] Megállapította, hogy a Kecskemét külterületén található, kivett lakóház, udvar és gazdasági épület megjelölésű ingatlan az indítványozó tulajdonaként nyilvántartott 1/2 illetőségből 5/12 részt a felperes különvagyon megtérítése jogcímén megszerzett. Az ingatlanon fennálló közös tulajdont részben megszüntette oly módon, hogy az indítványozó 1/12 tulajdoni hányadát a felperes tulajdonába adta.
- [10] Megállapította továbbá, hogy a Budapest, Lágymányosi utcai lakásnak az indítványozó tulajdonaként nyilvántartott 1/2 tulajdoni hányadából a felperes különvagyon megtérítése jogcímén megszerzett 1/6 tulajdoni hányadot, és ezzel az indítványozó tulajdoni hányada 2/6 részre módosult. Az ingatlanon fennálló közös tulajdont részben megszünteti oly módon, hogy az indítványozó 2/6 tulajdoni hányadát a felperes tulajdonába adja.
- [11] A perbeli motorkerékpárt a felperes kizárólagos tulajdonába adta 410 100 Ft értékben.
- [12] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A kérelem folytán a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében részben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a székkutasi ingatlanokat illetően a felperes tulajdonszerzésének jogcímét az ajándék visszakövetelésében jelölte meg. Egyebekben a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

- [13] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését a Szegedi Ítélető Tábla, valamint a Szegedi Törvényszék ítéleteire kiterjedően.
- [14] Álláspontja szerint a Kúriának észlelnie kellett volna, hogy az elsőfokú bíróság törvénysértő módon, érdemi bizonyítékok hiányában fogadta el a felperes állítását a különvagyoni földvásárlás kapcsán. Ennek során a bizonyítékok iratellenes, kirívóan okszerűtlen mérlegelése valósult meg, amely megalapozhatta volna a felülvizsgálatot e körben.
- [15] Az elsőfokú eljárásban az indítványozó által benyújtott, szakértő kirendelésére irányuló indítványok mellőzése jelentős kihatással volt azokra a döntésekre, amelyek esetében a bíróság elsődlegesen a székkutasi ingatlanok megvásárlásának forrását, a korábbi kecskeméti földterületek tulajdonjogát vizsgálta. A Kúria nem volt tekintettel a szakértői vélemény jelentőségére és e tekintetben nem vizsgálta felül a jogerős ítéletet, ezért eljárása sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [16] Az elsőfokú bíróság a VII. rendű alperes halála nyomán az eljárás félbeszakadását jogszabálysértő módon nem a VII. rendű alperes halálától, mint a félbeszakadásra okot adó esemény bekövetkezésétől számította, hanem a félbeszakadást megállapító végzés meghozatalának időpontjától, és ekkortól alkalmazta a félbeszakadásnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 112. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket.
- [17] Az indítványozó elszámolási kötelezettsége a készpénz tekintetében, nem pedig az általa különvagyonként vásárolt székkutasi ingatlanok tekintetében állt fenn. Maga az ingatlan nem vonható be a vagyonomérlegbe, mert a korábban egy életközösségben élő felek már megosztották e körben a vagyonukat és egyértelmű, hogy ezek az ingatlanok az indítványozó különvagyonába kerültek, az életközösség megszakadását követően pedig az indítványozó az ingatlanra különvagyoni beruházásokat eszközölt.
- [18] A Kúria nem indokolta meg azt az állítását, hogy az indítványozó nem megalapozottan állította azt, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértéssel mellőzte a vagyonomérlegből a székkutasi, illetve a kecskeméti ingatlanokat.
- [19] A Kúriának alaposabban kellett volna mérlegelnie azt, hogy az ítélet végrehajtását követően az eredeti állapot helyreállítható-e, vagy hogy a végrehajtás elmaradása nem okoz-e súlyosabb károsodást, mint amilyennel a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása járna.
- [20] A régi Pp. 275. § (2) bekezdése lehetőséget biztosított volna a Kúria számára, hogy alaposabban felülvizsgálja a jogerős ítéletet a felülvizsgálat törvényes keretei között, ezt azonban elmulasztotta.
- [21] Az indítványozó sérelmezte, hogy a Kúria nem vette figyelembe: az eljáró bíróságok egyoldalúan, a felperesnek kedvezően kizárólag az indítványozót kötelezték arra, hogy az életközösség megszakadásakor aktuális banki folyószámla-egyenlegét bemutassa, a felperest nem. Ez az eljárás a *res iudicata* sérelmével is járt, mert a készpénzvagyonnak számító bankszámlán lévő összeget ugyanazon valóperes ítélet szerint a felek már megosztották. Továbbá önkényesen és saját hatáskörét indokolatlanul túllépve járt el a bíróság akkor, amikor a korábbi ítéletben szereplő, az életközösség megszakadására vonatkozó dátumot az indítványozó állításától eltérő dátumban határozta meg a felperes beleegyező hallgatása mellett.
- [22] Az indítványozó végül előadta, hogy a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történt hivatkozás a jogszabálysértések tényére, valamint a megsértett jogszabályhelyre. A Kúriának az ügy irataiból látnia kellett volna, hogy a bíróság részéről súlyos tárgyi tévedés történt azzal, hogy az indítványozó CIB Banknál vezetett folyószámláján lévő pénzt a felperesnek ítélte, méghozzá a kétszeres ítélt összeg tiszta értékében: egyszer úgy, mint a bankszámlán maradt pénzösszeget, egyszer pedig mint az ajándékból a földvásárlás után fennmaradt pénzösszeget. Ez az indítványozó tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezte.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [24] Az indítványozó jogi képviselője 2021. március 3-án, a Kúria döntésének január 6-án történő kézhezvételétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó jogi képviselője csatolta a meghatalmazását. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b)

bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.

- [25] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [26] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [27] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben elvégezte a jogerős ítélet törvényességi felülvizsgálatát, egyúttal a bírósági eljárás lezárását eredményezte.
- [28] Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségeit oly módon, hogy a rendes jogorvoslati lehetőségeken túlmenően a felülvizsgálatot is igénybe vette.
- [29] Az indítványozó az egyedi ügy I. rendű alpereseként érintettnek minősül.
- [30] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz, illetve a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jogokat biztosítják, amelyek az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [31] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [32] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [33] Az Alkotmánybíróság e helyütt utal arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatóságok eljárására vonatkozóan állítja fel a tisztességesség követelményét, míg a bíróságok eljárására vonatkozó szabályozást a XXVIII. cikk (1) bekezdése rögzíti. A továbbiakban ezért úgy tekinti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állította.
- [34] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [35] A jelen alkotmányjogi panaszban foglalt kifogások kivétel nélkül törvényértelmezési, mérlegelési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekre irányultak, amelyek elbírálása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén, emellett az eljáró bíróságok kifejtették azokat az indokokat, amelyekre tekintettel elutasították az indítványozó érveit.
- [36] Ennek fényében a székkutasi ingatlanok megvásárlásához szükséges különvagyonni forrással kapcsolatos vizsgálatnak az indítványozó által állított iratellenessége, okszerűtlensége, illetve az indítványozó bizonyítási indítványának elutasítása nem tehető alkotmányossági vizsgálat tárgyává. Annak vonatkozásában, hogy e kérdésben a bíróságok az indítványozó álláspontjával ellentétes következtetésre jutottak, továbbá a Kúria nem látott törvényes indokot ennek felülvizsgálatára, a panasz nem ad elő a befogadást indokoló alkotmányjogi érvet.

- [37] A VII. rendű alperes halálát és a per ennek okán való félbeszakítását illetően a Kúria kifejtette, hogy arra az indítványozó a fellebbezésében nem hivatkozott, e kérdésben a jogerős ítélet nem foglalt állást, ezért az a felülvizsgálati eljárásban sem vizsgálható. A Kúria mindemellett rámutatott arra is, hogy maga az indítványozó érvelt azzal, hogy a VII. rendű alperes halála az eljárás folytatására nincs hatással.
- [38] A panaszban állítottakkal ellentétben a Kúria megindokolta, miért megalapozatlan az a felülvizsgálati kérelemben foglalt állítás, amely szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértéssel mellőzte a vagyonomérlegből a székkutasi, illetve a kecskeméti ingatlanokat: a kecskeméti földeket a jogerős ítélet a felperes különvagyónak minősítette, a székkutasi földeket pedig a különvagyon értékén megszerzett vagyontárgynak, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 31. § (2) bekezdése alapján pedig a különvagyon nem tüntethető fel a vagyonomérlegben.
- [39] Nem tekinthető a panasz befogadását megalapozó, alkotmányjogilag releváns érvnek, illetve nem veti fel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az a tény, hogy a Kúria annak ellenére nem végezte el az indítványozó által elvárt mérlegelést, hogy arra a régi Pp.-nek a felülvizsgálati törvényi kereteit meghatározó szabályai lehetőséget biztosítottak. Ez kizárólag a Kúria mérlegelési körébe tartozó lehetőség, amely önmagában nem tehető alkotmányossági vizsgálat tárgyává.
- [40] Összességében tehát az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszban előadott állítások a Kúria, illetve az eljáró bíróságok törvényértelmezését és a tényállás megállapítását vitatják, olyan alkotmányjogi szempontot azonban nem tartalmaznak, amelyek az Alkotmánybíróság beavatkozását szükségessé tennék.
- [41] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét az eljáró bíróságok álláspontja szerint tisztességtelen eljárásával hozta összefüggésbe. A panasz nem mutatott rá olyan körülményre, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme megalapozottan állítható. Ilyen körülmény hiányában azonban arra utaló körülmény sem tűnik ki a panaszból, hogy az eljáró bíróságok ítéleteikben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sértő módon döntöttek a közös vagyon megosztásáról és avatkoztak be az indítványozó tulajdonjogi viszonyaiba. Önmagában az nem tekinthető alkotmányjogi szempontból értékelhető érvnek, hogy az indítványozó tulajdonjogi viszonyait a bírósági döntések módosították, és ez az indítványozó érdekeivel ellentétesen történt. A panasz ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sem fogadható be.
- [42] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/647/2021.

